

Sygn. akt V ACa 272/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Artur Lesiak (spr.)
Sędziowie:	SA Maria Sokołowska SO del. Izabela Wieczór
Protokolant:	sekretarz sądowy Małgorzata Naróg

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2015 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa T. M.

przeciwko R. M.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 22 grudnia 2014 r. sygn. akt I C 614/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 272/15

UZASADNIENIE

Powódka T. M. w pozwie wniesionym do Sądu Okręgowego w B. w dniu 28 sierpnia 2013 r. wniosła o nakazanie pozwanemu R. M., aby wydał nieruchomość położoną w B., oznaczoną w rejestrze gruntów numerem ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w B. prowadzi Księgę Wieczystą KW o numerze (...) oraz o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pismem z dnia 13 września 2013 roku powódka sprecyzowała żądanie pozwu wnosząc ostatecznie o nakazanie pozwanemu R. M. złożenia oświadczenia woli, którego treścią jest przeniesienie udziału wynoszącego 1/4 części w prawie własności

nieruchomości położonej w B., oznaczonej w rejestrze gruntów numerem ewidencyjnym (...), o obszarze o, (...), dla której Sąd Rejonowy w B. prowadzi Księgę Wieczystą KW o numerze (...), na rzecz T. M.. Uzasadniając swoje żądanie powódka podała, że w 2010 roku darowała swemu synowi - pozwanemu R. M. udział wynoszący 1/4 części w prawie własności przedmiotowej nieruchomości, a w piśmie z dnia 23 lipca 2013 roku złożyła pozwanemu oświadczenie o odwołaniu darowizny, domagając się jednocześnie zwrotu darowanej nieruchomości. Powódka podała, iż przyczyną odwołania darowizny jest rażąca niewdzięczność pozwanego, który zachowuje się w stosunku do niej jako swojej matki w sposób grubiański, krzyczy na nią, wyzywa ją, życzy jej śmierci. Ponadto nikt z domowników nie odzywa się do powódki, nie zaprasza do spożywania wspólnych posiłków. Powódka otrzymała od pozwanego zakaz opuszczania domu i korzystania z łazienki, wobec czego swoje potrzeby załatwia przed domem. Powódka podniosła także, że pozwany nie pomaga jej w codziennych obowiązkach, zabiera jej wszystkie środki finansowe, jak również odgania jej gości psami.

Pozwany R. M. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powódki kosztami postępowania według norm przepisanych. Pozwany zaprzeczył temu, aby zachowywał się w sposób niewdzięczny w stosunku do powódki T. M.. W jego ocenie powódka pozostaje pod wpływem swej córki B. A. (1), która kieruje nią w tym postępowaniu. Pozwany wskazał, że do dnia 19 lipca 2013 roku stosunki między nim a matką układały się dobrze. Natomiast po tej dacie powódka odmawia przyjmowania posiłków od pozwanego, ponadto obraża pozwanego i jego rodzinę oraz pracowników (...). Powódka zaprzestała korzystania z pomocy pozwanego, gdyż wynajęła sobie opiekunkę.

Na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę w dniu 4 grudnia 2013 roku pełnomocnik powódki cofnął pozew w zakresie żądania nakazania pozwanemu wydania nieruchomości.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 22 grudnia 2014 r. w punkcie pierwszym oddalił powództwo, w punkcie drugim umorzył postępowanie w przedmiocie roszczenia o nakazanie wydania i w punkcie trzecim zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Przedmiotowy wyrok Sąd Okręgowy wydał w oparciu o ustalenie, iż na mocy umowy z dnia 16 czerwca 2010 roku powódka darowała swemu synowi pozwanemu R. M. udział wynoszący 1/4 części w prawie własności nieruchomości, położonej w B., dla której Sąd Rejonowy w B. prowadzi księgę wieczystą Kw (...), a pozwany darowiznę tę przyjął. Nieruchomość będąca przedmiotem umowy darowizny była zabudowana budynkiem, który nadawał się do kapitalnego remontu, co znalazło swoje odzwierciedlenie w treści umowy. W postępowaniu o dział spadku i zniesienie współwłasności nieruchomości położonej w B. z udziałem powódki została zawarta ugoda, na mocy której pozwany w zamian za przeniesiony zgodnie z wyżej wymienioną umową darowizny udział w 1/4 własności nieruchomości zobowiązał się zapewnić powódce prawo dożywotniego zamieszkiwania w nieruchomości oraz dożywotnią opiekę nad nią. Strony zamieszkały razem w budynku położonym na przedmiotowej nieruchomości. Powódka posiada jeszcze dwójkę dzieci: syna M. M. i córkę B. A. (1), którzy mieszkają (...)i kilka razy do roku odwiedzają powódkę. Sąd I instancji ustalił, iż między pozwanym a jego rodzeństwem istniał konflikt, który dotyczył m.in. spadku po zmarłym ojcu i darowizny otrzymanej od matki. W świetle ustaleń Sądu Okręgowego po wprowadzeniu się rodziny pozwanego do darowanej nieruchomości powódka otrzymała od niego opiekę. Nikt z sąsiadów nie zauważył niczego niepokojącego, czy przejawów znęcania się przez pozwanego nad powódką. Pozwany i jego żona dbali o wyżywienie powódki, o ogrzanie domu, zawozili powódkę do lekarza, robili jej zakupy, zawozili ją na cmentarz na grób męża. Sąd I instancji wskazał, że powódka odbierana jest przez sąsiadów jako osoba z trudnym charakterem. Opieka sprawowana przez pozwanego nad powódką podlegała kontroli pracowników (...), a pozwany sprawował opiekę należycie. Sąd Okręgowy wskazał, iż w lipcu 2013 roku powódka diametralnie zmieniła swój stosunek do pozwanego. Pismem z dnia 19 lipca 2013 roku złożyła oświadczenie o odwołaniu dokonanej na rzecz pozwanego darowizny ze względu na rażąca niewdzięczność ze strony obdarowanego, wzywając pozwanego do zwrotu przedmiotu darowizny w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma. W dniu 28 lipca 2013 roku powódka powiedziała bezpośrednio do pozwanego, że rezygnuje z jego opieki. Tego dnia rodzeństwo pozwanego zwróciło się o dobrowolny zwrot 1/4 udziału w nieruchomości darowanego pozwanemu przez powódkę. Od tego momentu w domu stron panuje napięta atmosfera, strony pozostają w konflikcie. W świetle ustaleń Sądu I instancji pozwany chcąc doprowadzić do znormalizowania stosunków w domu

zwracał się o zorganizowanie spotkania z pracownikiem (...)w celu rozwiązania konfliktu między nim a powódką. W domu powódki i pozwanego miały miejsce interwencje policji, która wzywana była przez obie strony, przy czym wezwania pozwanego dotyczyły przede wszystkim konfliktu z bratem M. M.. Powódka wzywała policję zarzucając pozwanemu złe traktowanie i nienależytą opiekę. Podczas interwencji funkcjonariusze widzieli, że powódka mieszka w dobrych warunkach. Nigdy nie stwierdzono faktu znęcania się pozwanego nad powódką. Sąd Okręgowy ustalił, iż pozwany nadal opłaca wszelkie rachunki, zapewnia ciepło w mieszkaniu, jednak nie opiekuje się już powódką tak jak przed odwołaniem darowizny. Powódka korzysta z łazienki i kuchni, przy czym pozwany zamyka na noc pokój, w którym śpi, a przez który trzeba przejść idąc do łazienki, a także podczas odwiedzin rodzeństwa.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o przedstawione przez strony dokumenty, zeznania świadków, a także na podstawie zeznań stron. W ocenie Sądu I instancji na wiarę zasługiwały zeznania świadków: A. L., Z. B., J. K., U. S., E. W., E. O., albowiem ich zeznania były spójne, logiczne i konsekwentne oraz wzajemnie się zaszczepiające. Świadkowie ci jako osoby obce dla stron, byli niezainteresowani wynikiem procesu, a przez to zdaniem Sądu I instancji byli bardziej bezstronni. Przede wszystkim świadkowie nie potwierdzili, aby pozwany zachowywał się w sposób nieodpowiedni względem powódki, aby ją wyzywał, źle jej życzył, a także aby nie udzielał jej pomocy. W zasadzie z zeznań wszystkich świadków wynikało, że faktycznie między stronami istniał konflikt, lecz to powódka była, w ocenie świadków, stroną inicjującą. Świadkowie Z. B., J. K. czy U. S. przyznali, że pozwany i jego żona opiekowali się powódką, pomagali jej w załatwianiu codziennych spraw, robili zakupy. W ocenie Sądu Okręgowego zeznania świadków B. A. (1), M. M., J. D. zasługiwały na wiarę jedynie w zakresie, w jakim pokrywały się z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Przede wszystkim świadkowie ci nie bywają w domu pozwanego, nie widzą jak wygląda codzienne życie stron. Sąd Okręgowy wskazał, iż nawet okoliczności, jakie świadkowie przedstawili, a które posiadają z relacji powódki, dotyczyły drobnych sprzeczek dnia codziennego. Świadek J. D. w okresie przed i po dokonaniu darowizny widziała, że relacje między pozwanym a matką były dobre. Zeznania świadków B. A. (1) i M. M. w pozostałym zakresie nie wniosły nic istotnego do sprawy, a ponadto Sąd I instancji z dużą dozą ostrożności podszedł do zeznań tych świadków jako osób bezpośrednio zaangażowanych w przedmiotowy spór, skonfliktowanych z pozwanym. Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom powódki T. M. odnośnie rażącej niewdzięczności pozwanego, albowiem jej zeznania były wzajemnie ze sobą sprzeczne i wykluczające się. Przykładem takiej niespójności było w ocenie Sądu Okręgowego twierdzenie przez powódkę, że nie może korzystać z łazienki ani z kuchni. Jednakże po rozwinięciu wypowiedzi powódka przyznała, że jest taka możliwość, ale problemem jest korzystanie w nocy, gdy pozwany zamyka swój pokój. Powódka zeznała, że relacje w domu popsuły się kilka miesięcy po dokonanej darowiznie, jednak sytuacja zaostrzyła się w okresie od 28 lipca 2013 do 28 sierpnia 2013 roku, co spowodowało wniesienie pozwu. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom pozwanego R. M., albowiem były jasne, szczerze i konsekwentne. Pozwany przyznał, że zamyka pokój, przez który trzeba przejść, aby dostać się do łazienki, ale ma to miejsce nocą, kiedy kładzie się spać. Pozwany nie zaprzeczył, że powódka czasem dawała mu pieniądze, jednak nie są to kwoty, o jakich mówiła powódka. Pozwany wyraził także chęć rozwiązania sytuacji w domu na różne sposoby, bowiem jest nią zmęczony i uważa, że najlepiej, aby powódka mieszkała osobno z uwagi na jej trudny charakter. Sąd I instancji dał wiarę zeznaniom pozwanego, który zaprzeczył, aby jego zachowanie nosiło cechy rażącej niewdzięczności względem powódki. Sąd Okręgowy postanowił oddalić wniosek powódki o uzupełniające przesłuchanie świadków B. A. (2) i M. M., na okoliczność rażącej niewdzięczności pozwanego, polegającej na znęcaniu się nad matką, uniemożliwianiu jej załatwiania podstawowych potrzeb życiowych, korzystania z pomieszczeń w mieszkaniu oraz grożeniu i wyzywaniu powódki, albowiem świadkowie ci zeznawali już na te okoliczności na rozprawie w dniu 5 marca 2014 roku. Na powyższe rozstrzygnięcie pełnomocnik powódki złożył zastrzeżenie do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c.

Sąd I instancji w swoich rozważaniach prawnych wskazał, że kodeks cywilny nie definiuje pojęcia rażącej niewdzięczności, ani nie określa kryteriów, jakie należy brać pod uwagę przy ocenie zachowania obdarowanego. Sąd Okręgowy skonstatował również, iż znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują z reguły czyny nieumyślne, popełnione w uniesieniu bądź w rozdrażnieniu spowodowanym zachowaniem lub działaniem darczyńcy, a nawet umyślne, ale niewykraczające w określonych środowiskach poza zwykłe konflikty życiowe i rodzinne. Przesłanka niewdzięczności w stopniu rażącym ma kwalifikowany charakter, odnoszący się do zachowań, które oceniając

rozsądnie, przy uwzględnieniu miernika obiektywnego i subiektywnego, muszą być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę, jak na przykład popełnienie przestępstwa, ciężkie naruszenie obowiązków rodzinnych, naruszenie godności osobistej ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze. Nie mogą też być uznane za rażącą niewdzięczność przykrości i krzywdy czynione impulsywnie, lecz mieszczące się w granicach zwykłych konfliktów życia codziennego. Uwzględniając powyższe wywody, po wnikliwej analizie materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż żądanie pozwu nie zasługiwało na uwzględnienie. Bezsportnym jest, że pomiędzy stronami zaistniał konflikt rodzinny, jego ramy nie przekroczyły jednak poziomu, który pozwałaby na stwierdzenie, że pozwany zachowywał się wysoce niewłaściwie, krzywdząco i z zamiarem nieprzyjaznym w stosunku do darczyńcy. Zdaniem Sądu I instancji samym zarzewiem konfliktu jest trudny charakter powódki oraz układ mieszkania zajmowanego przez strony, choć nie bez wpływu pozostają też relacje między rodzeństwem powódki. Niewątpliwie dwójka dzieci powódki, tj. córka B. A. (1) i M. M. pozostają w konflikcie z pozwanym i w sposób niekorzystny wpływają na matkę przyczyniając się tym samym do rozwoju konfliktu. W ocenie Sądu Okręgowego z materiału dowodowego w niniejszej sprawie nie wynika, aby obdarowany dopuścił się rażącej niewdzięczności w stosunku do powódki. Niewątpliwie strony muszą rozwiązać problem dostępu do łazienki przez powódkę. Z zeznań powódki nie wynikało, aby nie mogła ona z łazienki korzystać, choć przechodzenie przez pokój pozwanego może być zarzewiem konfliktów. W zasadzie w trakcie składania zeznań sama powódka potwierdziła, że w gruncie rzeczy może z kuchni korzystać, a jedynie pozwany nie chce, aby sporządzała posiłki w tej samej chwili, co pozwany i jego żona. Sąd I instancji zauważył, że skoro w jednym domu mieszkają w zasadzie dwie rodziny, które są ze sobą w konflikcie, to unikanie siebie w kuchni jest pewnym sposobem niedopuszczenia do dalszej eskalacji problemów. Między stronami istniał konflikt, jednakże nie przekraczał on ram zwykłego konfliktu rodzinnego i z racji tego Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw przemawiających za uznaniem, iż działanie pozwanego było rażąco niewdzięczne w stosunku do powódki. Zdaniem Sądu I instancji brak jest po stronie pozwanego zachowań, które byłyby ukierunkowane na celowe wyrządzenie powódce krzywdy czy przykrości. Obdarowany nie dopuszczał się względem powódki czynów, które można uznać za godzące w jej dobra w sposób długotrwały, uporczywy i umyślny. W ocenie Sądu Okręgowego ze strony powódki występowały działania zaczepne w stosunku do pozwanego. Powódka często opowiadała publicznie o pozwanym, że ją zaniedbuje, źle traktuje, wzywała także policję, mimo, że nigdy nie stwierdzono żadnych przejawów znęcania się pozwanego nad powódką. Sąd I instancji wskazał, że wszyscy świadkowie zeznający w niniejszej sprawie, za wyjątkiem dwójki dzieci powódki, twierdzili, że powódka jest osobą o bardzo trudnym charakterze, natomiast pozwany i jego żona dobrze się powódką opiekowali. Większość zarzutów dotyczących rażącej niewdzięczności dotyczy okresu po 28 lipca 2013 roku, czyli już po złożeniu oświadczenia o odwołaniu darowizny. Powódka złożyła oświadczenie o odwołaniu darowizny w dniu 19 lipca 2013 roku, a zatem wówczas nie występowały przesłanki konieczne do skuteczności takiego oświadczenia. W ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw do stwierdzenia, że pozwany dopuścił się rażącej niewdzięczności wobec powódki, uzasadniającej odwołanie spornej darowizny. Mając powyższe na uwadze Sąd I instancji na podstawie art. 898 § 1 k.c. a contrario oddalił powództwo, o czym orzekł w punkcie pierwszym sentencji wyroku. Sąd Okręgowy w punkcie drugim sentencji wyroku umorzył postępowanie w zakresie żądania nakazania wydania przedmiotowej nieruchomości na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w związku ze skutecznym cofnięciem pozwu przez powódkę w tym zakresie. Na mocy art. 98 § 1, § 3 i § 4 k.p.c. i § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj. Dz. U. 2013 r., poz. 461) Sąd Okręgowy zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od przedmiotowego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Skarżąca zarzuciła:

1. obrazę przepisów postępowania cywilnego, polegającą na tym, że Sąd Okręgowy nie dopuścił dowodu z uzupełniającego przesłuchania świadków M. M. oraz B. A. (1), a okoliczności, które miały zostać powyższym dowodem wykazane, miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, dotyczyły bowiem rażącej niewdzięczności pozwanego wobec powódki,

2. sprzeczność ustaleń faktycznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, poprzez zaniechanie przez sąd wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, polegającą na będącym wynikiem błędu logicznego daniu wiary zeznaniom świadków Z. B., J. K. w zakresie, w jakim przyznali, że pozwany opiekował się powódką, pomagał jej w załatwianiu codziennych spraw, pomimo iż świadkowie ci nie bywali na co dzień u powódki, natomiast odebranie tej wiary zeznaniom M. M. i B. A. (1) w tym samym zakresie właśnie z powodu, iż nie bywali oni na co dzień u powódki, co pozostaje również w sprzeczności z zeznaniami pozwanego, którym dano pełną wiarę,
3. sprzeczność ustaleń faktycznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym poprzez pominięcie w rozważaniach Sądu Okręgowego dowodu w postaci ugody sądowej, w której pozwany zobowiązał się do zapewnienia powódce prawa dożywotniego zamieszkiwania w przedmiotowej nieruchomości oraz dożywotniej opieki (k. 230-232), co doprowadziło do pominięcia podczas badania relacji między stronami stosunku zobowiązaniowego wynikającego z ugody i ograniczenie rozważań jedynie do stosunków wynikających z umowy darowizny,
4. obrazę przepisu art. 316 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny zachowania pozwanego tylko do dnia 19 lipca 2013 roku i zaniechanie ustalenia jego zachowania wobec powódki po tej dacie, co doprowadziło do tego, że podstawą wyroku był stan rzeczy na dzień 19 lipca 2013 roku, a nie stan rzeczy na dzień 22 grudnia 2014 roku,
5. obrazę przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dlaczego świadkom B. A. (1) i M. M. Sąd nie dał co do zasady wiary, ponieważ są członkami rodziny stron, są bezpośrednio zaangażowani w spór i skonfliktowani z pozwanym, a jednocześnie dał wiarę pozwanemu, który jest najbardziej zaangażowany w sprawę, przyjmując bezkrytycznie zeznania pozwanego i świadków strony pozwanej, mimo że w większości nie bywali w domu stron i nie byli świadkami żadnych sytuacji pomiędzy stronami,
6. obrazę przepisu art. 898 § 1 k.c. poprzez brak zastosowania w sytuacji, gdy postępowanie pozwanego uznać należy za rażącą niewdzięczność.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca argumentowała, iż oddalając wniosek o uzupełniające przesłuchanie świadków M. M. i B. A. (1) Sąd Okręgowy uniemożliwił stronie powodowej wykazanie istnienia przesłanki rażącej niewdzięczności. Apelująca podniosła również, iż błędnie Sąd I instancji uznał, iż jej dzieci z racji zamieszkiwania (...)nie mają wiedzy o zachowaniach pozwanego, skoro sam pozwany przyznał, iż odwiedzają oni powódkę. W ocenie skarżącej naganność zachowania pozwanego oceniana być powinna przez pryzmat treści ugody sądowej, na mocy której zobowiązał się on do sprawowania opieki nad matką. Powódka podniosła ponadto, iż Sąd I instancji niezasadnie badał kwestię istnienia przesłanek do odwołania darowizny tylko w dacie sporządzenia pisma z dnia 19 lipca 2013 r. o odwołaniu darowizny, bez zbadania, czy pismo to zostało pozwanemu doręczone, bez rozważania spełnienia tych przesłanek także ewentualnie w dacie doręczenia pozwanemu odpisu pozwu.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniosł o jej oddalenie i obciążenie powódki kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlegała oddaleniu.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w całości podziela dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, a także sformułowane na ich podstawie wnioski.

Skarżąca zarzuciła w apelacji sprzeczność ustaleń faktycznych ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, co w jej ocenie polegać miało na braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz pominięciu dowodu w postaci ugody sądowej przy dokonywaniu ustaleń faktycznych w sprawie. W istocie uzasadnienie przedmiotowego zarzutu świadczy o tym, że apelująca podnosi naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów wynikającej z art. 233 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut taki nie może być uznany za uzasadniony, albowiem powódka nie podniosła żadnego argumentu przemawiającego za przyznaniem, iż doszło do naruszenia zasady swobodnej oceny

dowodów przez Sąd I instancji. Powódka przedstawia bowiem jedynie własną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów i swoją wersję wydarzeń, a naruszenia przywołanych przepisów postępowania upatruje wyłącznie w tym, że Sąd I instancji dokonał oceny odmiennej. Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. przyznaje Sądowi swobodę w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zarzut naruszenia tego uprawnienia tylko wtedy może być uznany za usprawiedliwiony, jeżeli Sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki bądź z doświadczeniem życiowym. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych poprzez przedstawienie przez skarżącą własnej wersji stanu faktycznego. Formułując taki zarzut skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny Sąd naruszył przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (por. red. A. Zieliński, K. Flaga – Gieruszyńska, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Warszawa 2014). Skuteczność zarzutu naruszenia przez Sąd art. 233 k.p.c. i wynikającej z normy przewidzianej w tym przepisie zasady swobodnej oceny dowodów zależy od wykazania przez apelującego niekonsekwencji w rozumowaniu, kojarzeniu faktów i wyciąganiu z nich wniosków, a więc naruszenia uznanych zasad oceny dowodów i prawniczej argumentacji. Potencjalnie możliwa odmienna ocena zebranych dowodów, jeżeli skarżący nie wykazał na czym polega wadliwość rozumowania Sądu dokonującego innej oceny, sama w sobie nie może prowadzić do zakwestionowania ustaleń Sądu I instancji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 27 maja 2014 r., sygn. akt V ACa 23/14, LEX nr 1506122). Wobec powyższego Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutów skarżącej odnoszących się do naruszenia przepisów postępowania w postaci art. 233 § 1 k.p.c. i nie znalazł podstaw do podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji. W szczególności niezasadne są twierdzenia powódki, iż Sąd Okręgowy nie rozważył wszechstronnie całego materiału dowodowego w sprawie. Zwrócić należy bowiem uwagę, iż w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd I instancji odniósł się do wszystkich przeprowadzonych w sprawie dowodów, w tym z zeznań świadków, co świadczy o tym, iż dokonał całościowej ich oceny zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów. Chybiona jest również argumentacja skarżącej, iż Sąd Okręgowy pominął przy dokonywaniu ustaleń faktycznych w sprawie dowód w postaci ugody sądowej zawartej w sprawie o sygn. akt (...) przed Sądem Rejonowym w B.. Ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd I instancji uwzględnił bowiem okoliczność, iż pozwany zadeklarował w postępowaniu o dział spadku zakończonym zawarciem przedmiotowej ugody chęć sprawowania opieki nad matką w zamian za otrzymany udział we własności nieruchomości, co znalazło odzwierciedlenie w ustaleniach faktycznych przedstawionych w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji. Skarżąca uzasadniając swój zarzut prezentuje wyłącznie odmienną ocenę dowodów oraz formułuje na tej podstawie odmienne wnioski niż przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jednakże nie wyjaśnia na czym miałyby polegać wadliwość rozumowania Sądu I instancji w tym zakresie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego również zarzut skarżącej dotyczący sprzeczności ustaleń faktycznych Sądu I instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym nie znajduje uzasadnienia. Sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału ma miejsce wówczas, gdy rozstrzygnięcie jest sprzeczne z tymi istotnymi dla rozstrzygnięcia okolicznościami faktycznymi, które Sąd ustalił w toku postępowania, albo gdy wyprowadził logicznie błędny wniosek z ustalonych przez siebie okoliczności, albo wreszcie gdy Sąd przyjął fakty za ustalone bez dostatecznej podstawy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 19 sierpnia 2009 r., sygn. akt I ACa 507/09, Legalis nr 270914). Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny w sposób prawidłowy, a ustalenia poczynił w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, co znalazło szczegółowe odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w części dotyczącej podstaw faktycznych rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do podważenia dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych, albowiem okoliczności faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia wynikają w sposób logiczny i prawidłowy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego niezasadny jest zarzut skarżącej naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., które miało polegać na braku wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, z powodu których Sąd I instancji odmówił wiarygodności zeznaniom świadków B. A. (1) oraz M. M.. Powódka argumentuje przy tym, iż świadkowie, którym Sąd Okręgowy dał wiarę, również nie przebywają na co dzień w domu stron, zatem brak było podstaw do rozróżnienia oceny zeznań świadków na podstawie tej okoliczności. Zgodnie z art. 328 § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał

za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie nie można dopatrzeć się naruszenia przytoczonego przepisu przez Sąd I instancji, który obszernie omówił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ocenę zeznań świadków i stron oraz powody, dla których jednym zeznaniom dał wiarę, a inne uznał za niewiarygodne i w jakim zakresie. W istocie powódka wywodzi, że Sąd I instancji niezasadnie nie dał wiary świadkom B. A. (1) i M. M., skoro inni świadkowie, których zeznania zostały uznane za wiarygodne, również nie przebywają ze stronami na co dzień. Zwrócić jednakże należy uwagę, iż Sąd I instancji wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż zeznania dzieci powódki zostały ocenione z dużą dozą ostrożności jako osób bezpośrednio zaangażowanych w spór i skonfliktowanych z pozwanym, co było zasadne w kontekście ustaleń faktycznych i treści pism kierowanych do Sądu przez świadka B. A. (1) świadczących o emocjonalnym stosunku do sprawy. Ponadto wskazać należy, że naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. może polegać wyłącznie na pominięciu któregoś z koniecznych elementów uzasadnienia, nie zaś na sporządzeniu uzasadnienia niezgodnego z poglądami i oczekiwaniami strony procesu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3.03.2015 r., sygn. akt I ACa 1557/14, Legalis nr 1241953). W związku z powyższym ten zarzut skarżącej jest chybiony, albowiem brak jest podstaw do uznania, iż uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera wszystkich wymaganych przez wskazany przepis elementów.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest również podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia przepisów postępowania polegającego na oddaleniu przez Sąd I instancji wniosku dowodowego strony powodowej o przeprowadzenie uzupełniającego przesłuchania świadków B. A. (1) i M. M.. Sąd Okręgowy wskazał w uzasadnieniu wyroku bowiem, iż świadkowie ci na rozprawie w dniu 5 marca 2014 r. zeznawali już na okoliczność rażącej niewdzięczności pozwanego. Wniosek o uzupełniące przesłuchanie tych świadków umotywowany był przez stronę powodową jedynie potrzebą wykazania, że zachowania pozwanego mające stanowić przejawy rażącej niewdzięczności trwają nadal. Zgodnie z art. 217 § 3 k.p.c. Sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. Zgodzić się należy z poglądem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1997 r. (sygn. akt II UKN 271/97, OSNP 1998, Nr 14, poz. 430, LEX nr 32992), iż granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza podlegająca kontroli instancyjnej ocena, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy. W orzecznictwie wskazuje się przy tym, iż ocena, czy zachowanie obdarowanego wyczerpuje przesłankę uzasadniającą odwołanie darowizny dokonana być musi na datę złożenia przez darczyńcę oświadczenia o odwołaniu darowizny i obejmować okoliczności mające miejsce w ostatnim roku (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 30.01.2015 r., sygn. akt I ACa 1584/14, Legalis nr 1203384). W związku z powyższym zasadnie Sąd Okręgowy uznał, brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku o uzupełniące przesłuchanie tych świadków na okoliczność potwierdzenia, iż pozwany po rozprawie w dniu 5 marca 2014 r. nadal jest rażąco niewdzięczny, skoro skarżąca złożyła oświadczenie o odwołaniu darowizny w piśmie z dnia 19 lipca 2013 r. Twierdzenie powódki, iż za datę odwołania darowizny mógłby być uznany moment doręczenia pozwanemu odpisu pozwu w niniejszej sprawie, nie wpływa na ocenę prawidłowości oddalenia przez Sąd I instancji przedmiotowego wniosku dowodowego, albowiem nie zmierzał on do wyjaśnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne znaczenie w rozumieniu art. 227 k.p.c.

Z tych samych powodów Sąd Apelacyjny nie podziela zarzutu naruszenia art. 316 § 1 k.p.c., który w ocenie apelującej miał polegać na pominięciu w rozważaniach Sądu Okręgowego okoliczności i zdarzeń mających miejsce po dniu 19 lipca 2013 r. Sąd I instancji prawidłowo przyjął, iż ocena wystąpienia przesłanek do odwołania darowizny dokonana być powinna na moment złożenia oświadczenia o odwołaniu. Nie polega na prawdzie twierdzenie, iż Sąd Okręgowy w swoich ustaleniach odnosił się wyłącznie do okoliczności zaistniałych wyłącznie przed dniem 19 lipca 2013 r., albowiem ustalenia faktyczne dokonane przez ten Sąd wykraczają poza tą datę i przedstawiają opis rozwoju konfliktu pomiędzy stronami aż do dnia wniesienia pozwu. Przepis art. 316 § 1 k.p.c. obliguje Sąd do wydania wyroku w oparciu o stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Podnieść jednakże należy, iż Sąd orzeka na podstawie stosunku prawnego leżącego u podstaw sporu będącego przedmiotem rozpoznania, co wpływa na zakres okoliczności faktycznych mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Nie każda bowiem zmiana okoliczności faktycznych

zaistniała przed wydaniem wyroku będzie rzutować na podstawę faktyczną rozstrzygnięcia (por. A. Marciniak, K. Piasecki, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do art. 1- 366. Tom I, C.H. Beck 2014, Legalis).

W ocenie Sądu Apelacyjnego niezasadny jest zarzut naruszenia art. 898 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy zachowanie pozwanego zdaniem skarżącej miało nosić cechy rażącej niewdzięczności. Zgodnie z normą prawną wyrażoną w tym przepisie darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Zgodnie z poglądem wyrażonym w przywołanym powyżej wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 30.01.2015 r. (sygn. akt I ACa 1584/14, Legalis nr 1203384) zachowania rażąco niewdzięczne powinny mieć miejsce w okresie roku przed dniem złożenia oświadczenia woli o odwołaniu darowizny. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zasadnie Sąd Okręgowy nie dopatrył się cech rażącej niewdzięczności w zachowaniu pozwanego, co skutkowało uznaniem, iż brak było podstaw do odwołania darowizny przez powódkę. W orzecznictwie wskazuje się, iż rażącą niewdzięczność w wypadku odwołania darowizny musi cechować znaczne nasilenie złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej, a także będzie to świadome, rozmyślne naruszenie podstawowych obowiązków wynikających ze stosunków osobistych (wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 25 marca 2015 r., sygn. akt I ACa 836/14, Legalis nr 1242008, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 grudnia 2014 r., sygn. akt I ACa 1334/14, Legalis nr 1195656). W wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 czerwca 2014 r. (sygn. akt I ACa 695/13, Legalis nr 1213708) wyrażono pogląd, iż podstawę odwołania darowizny stanowić może tylko takie zachowanie obdarowanego względem darczyńcy, które stanowi przewinienie o wysoce ujemnym ciężarze gatunkowym, nacechowane znacznym nasileniem złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy przykrości. W świetle powyższych rozważań Sąd Apelacyjny podziela konstatację Sądu Okręgowego, iż w okolicznościach niniejszej sprawy brak jest podstaw do uznania, iż pozwany dopuścił się względem niej rażącej niewdzięczności. Pomiędzy stronami istnieje konflikt, jednakże zachowania pozwanego nie są zdaniem Sądu Apelacyjnego nacechowane złą wolą i skierowane przeciwko powódce w celu wyrządzenia jej przykrości. W szczególności brak możliwości skorzystania z łazienki w określonych porach dnia wynikający z zamykania przechodniego pokoju, w którym znajduje się sypialnia pozwanego i jego małżonki, jak również rozgraniczenie czasu korzystania przez obie strony ze wspólnej kuchni, nie mogą być postrzegane jako działania zmierzające wyłącznie do pozbawienia powódki możliwości swobodnego korzystania z tych pomieszczeń. W okolicznościach niniejszej sprawy działanie pozwanego ma w pewnym zakresie racjonalne uzasadnienie, albowiem zmierza on do zapewnienia sobie i swojej małżonce niezakłóconego odpoczynku w porze nocnej oraz rozgraniczenia pory korzystania ze wspólnego pomieszczenia przez obie skonfliktowane strony. Sąd Okręgowy zwrócił przy tym uwagę na okoliczność, iż powódka ma trudny charakter i była niejednokrotnie stroną zaczepną w sytuacjach konfliktowych pomiędzy nią a pozwanym, co niewątpliwie wpływa na ocenę wystąpienia przesłanki odwołania darowizny w okolicznościach niniejszej sprawy. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 22 października 2014 r. (sygn. akt VI ACa 62/14, LEX nr 1624063) wyraził pogląd, zgodnie z którym przy ocenie istnienia podstaw do odwołania darowizny nie można pominąć okoliczności istniejącego konfliktu pomiędzy darczyńcą i obdarowanym, a w szczególności nie można wymagać, aby obdarowany podejmował liczne starania udzielenia pomocy darczyńcy, w sytuacji gdy nie istnieje możliwość porozumienia się między nimi, a darczyńca podejmuje liczne działania skierowane przeciwko obdarowanemu, w takim przypadku część zachowań obdarowanego można ocenić nie jako zmierzające do wyrządzenia krzywdy darczyńcy, a jako zmierzające do uniknięcia eskalacji konfliktu, czy jako działania popełnione niejako w odpowiedzi na krzywdy doznane ze strony darczyńcy. Zasadnie w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy uznał, iż zachowania pozwanego nie wykroczyły poza ramy zwyczajnego konfliktu rodzinnego i zatem nie były rażące (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 czerwca 2015 r., sygn. akt I ACa 444/15, LEX nr 1750126). Czyn będący przejawem rażącej niewdzięczności musi bowiem na tyle odbiegać od codziennych zwyczajnych przypadków niewdzięczności, aby można było go w sposób wyraźny skonkretyzować, skoro od momentu dowiedzenia się o zachowaniu noszącym cechy rażącej niewdzięczności zaczyna biec roczny termin na odwołanie darowizny zgodnie z art. 899 § 3 k.c. Tymczasem w zachowaniu pozwanego Sąd Apelacyjny nie dopatrył się żadnego nieprzyjaznego aktu skierowanego umyślnie przeciwko powódce będącego przejawem rażącej niewdzięczności. Niezależnie zatem od tego, czy jako moment dokonania odwołania darowizny uznać moment doręczenia pozwanemu pisma z dnia 19 lipca 2013 r., czy moment doręczenia mu odpisu pozwu, stwierdzić należy, iż brak było podstaw do złożenia przez powódkę takiego oświadczenia woli na mocy art. 898 § 1 k.c.

W świetle powyższych rozważań Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powódki, o czym orzekł w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie drugim sentencji wyroku na mocy art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. przy zastosowaniu § 6 pkt. 6 w zw. z § 13 ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.).